

9.6.2020

Dnro:528 /D.a.3/2020

Sisäministeri Maria Ohisalo

Sisäministeriö

PL 26,

00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@intermin.fi

Viite: Saamelaiskäräjien vetoamus Sisäministerille Norjan rajaliikenteen vapauttamiseksi

Asia: Vetoamus Norjan ja Suomen välisen rajan avaamiseksi, rajan sulkemisesta aiheutuneiden negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi saamelaisten oikeudelle harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan

Saamelaiskäräjät vetoaa sisäministeriin Norjan ja Suomen välisen rajan avaamiseksi

koronaepidemiasta johtunut Suomen, Ruotsin ja Norjan välisten rajojen sulkeutuminen on aiheuttanut huomattavia vaikutuksia saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittajien toimintaedellytyksille ja liikkumiselle. Liikkumisrajoitukset ovat kuitenkin aiheuttaneet huomattavia vaikutuksia saamelaisyhteisöille myös muutoin.

Saamelaiset ovat neljän valtion, Suomen, Ruotsin, Venäjän ja Norjan valtioiden alueella elävä alkuperäiskansa, jonka kulttuuriin kuuluu kiinteänä osana suvun ja yhteisön yhteydenpito ja kaikenlainen yhteistyö elinkeinojen, kaupankäynnin ja muiden elämän osa-alueiden alalla. Saamelaisyhteisöissä on hyvin tavallista, että yhteisön ja sukujen jäseniä asuu joko vakituisesti tai tilapäisesti naapurivaltion alueella tai käy naapurivaltiossa työssä. Myös avioliitot maiden välillä ovat tavallisia. Tästä syystä koronaviruksen takia määrätyt liikkumisrajoitukset ovat kohdistuneet erityisellä tavalla nimenomaan Pohjois-Suomen raja-alueiden saamelaisväestöön ja aiheuttaneet välittömiä ja erittäin merkittäviä negatiivisia vaikutuksia saamelaisväestön työhön, toimeentuloon ja liikkumiseen sekä sosiaalisten- ja perhesuhteiden ylläpitoon.

Saamelaiskäräjät on erittäin huolissaan kuluneen vaikean talven jälkeen saamelaisyhteisölle liikkumisrajoitusten johdosta aiheutuvien negatiivisten vaikutusten ja elinkeinojen harjoittamisen estymisen ja vaikeutumisen vuoksi. Saamelaiskäräjien käsityksen mukaan tämänhetkinen koronavirustilanne ei edellytä enää rajasulkujen ylläpitoa pohjoisen rajoilla, mistä syystä Saamelaiskäräjät vetoaa sisäministeriöön ja erityisesti sisäministeri Maria Ohisaloon, jotta edelleen voimassa oleva Norjan rajasulku saataisiin pikimmiten joko purettua kokonaan tai ainakin asteittain siten, että paikallisten saamelaisyhteisöjen jäsenet voisivat palata normaaliin elämänrytmiinsä, joka edellyttää liikkumista valtioiden välillä. Tämä olisi välttämätöntä myös eri valtioiden alueella oleskelevien perheen ja sukuyhteisön jäsenten tapaamisten mahdollistamiseksi sekä eri valtioissa normaalisti työtä tekevien henkilöiden työn ja toimeentulon turvaamiseksi. Saamelaiskäräjät muistuttaa, että yhteistyö valtioiden välillä on tavanomaisesti kiinteää ja välttämätöntä saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittajien keskuudessa. Mikäli rajasulkua jatketaan, saatetaan tällä myös perinteisten elinkeinojen kuten poronhoidon harjoittajat vaikeaan tilanteeseen. Poronhoito on tärkeä

osa saamelaiskulttuuria sekä niin Lapin kuin saamelaisten ruokaturvaa, ravintoautonomiia ja toisaalta kriisioloissa Suomen kansallista huoltovarmuutta.

Lisäksi Saamelaiskäräjät muistuttaa, että saamelaisilla on oikeus osallisuuteen itseään koskevassa päätöksenteossa ja että kansainvälisten rajojen jakamalla alkuperäiskansalla on oikeus ylläpitää ja kehittää rajat ylittäviä suhteita ja yhteistyötä. Valtion on toteutettava toimia, joilla oikeuksien toteutuminen varmistetaan myös poikkeustilanteessa ja saamelaisten asema neljän valtion alueella elävänä alkuperäiskansana tulee huomioiduksi. Saamelaiskäräjät pyytää, että tulevaisuudessa saamelaisten kotiseutualueella valtion rajoja koskevassa päätöksenteossa otetaan huomioon vaikutukset saamelaisiin alkuperäiskansana ja turvataan Saamelaiskäräjille saamelaisten virallisena edustuselimenä mahdollisuus ilmaista kantansa asiaan.

Tuomas-Aslak Juuso
puheenjohtaja

Kalle Varis
vs. lakimiessihteeri

(Vetoomuksesta päätti puheenjohtaja 9.6.2020)